

Piena nozares izdzīvošanai vajadzīgs rīcības plāns

Slaucamo govju skaita samazināšanās, jo īpaši situācijā, kad svaigpiena iepirkuma cenas Latvijā sarūk, kamēr ES pieaug, kaut arī govju uzturēšanas izmaksas nebūt nesarūk, savukārt lielveikalu plauktos arvien vairāk kļūst importēto piena produktu, ir skaudrs SOS signāls valdībai izstrādāt efektīvu rīcības plānu šīs stratēģiskās nozares izdzīvošanai

Teksts **Māris Ķirsons**

Ilustrācija **stock.adobe.com**

Foto **Ritvars Skuja/Dienas Bizness**

Tāda atziņa skanēja Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas piena grupas sēdē. Lai valstsvīri labāk izprastu situāciju, tika nolemts – savākt visu informāciju par to, kā kurā valstī tiek atbalstīti (aizsargāti) piena ražotāji, jo īpaši mazie, un šo valstu atbalsts nerada tiem būtiskas konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar Latvijā strādājošajiem.

Govju mazāk

Latvijas Lauksaimnieku kooperatīvu asociācijas ģenerāldirektors Rolands Feldmanis norādīja, ka samazinās (par aptuveni 10%) ganāmpulku skaits, savukārt slaucamo govju (kuru pienu nodod pārstrādei) skaits 2022. gada novembrī bija 115 277, kas ir par vairāk nekā 6000 mazāk nekā 2020. gada janvārī.

“Diemžēl pazūd mazās saimniecības, kas ir izkaisītas pa visu Latviju, kuru pamatā ir viensētas, kas nodrošina vienmērīgu Latvijas attīstību,” secināja R. Feldmanis. Viņš norādīja, ka lielās saimniecības saražo mazāk par pusi no visa piena, turklāt lielo saimniecību ražošanas apjoms palielinās – mēroga ekonomika un arī izmaksu centralizācija. Tajā pašā laikā mazās saimniecības var ražot ekoloģisko vai bioloģisko pienu ar augstāku ekoloģisko kvalitāti. Savukārt LPKS *Pienupīte* valdes locekle

Mirdza Feldmane uzsvēra, ka naivi esot cerēt uz lielo piena ražotāju izaugsmi – lielākiem ražošanas apjomiem, lielāku slaucamo govju skaitu. “Nenoliedzami lielie piensaimnieki spēj iegūt augstāku piena iepirkuma cenu nekā mazie un vēl jo vairāk, ja viņiem ir vidēji zemākas viena kilograma piena (tas jāved regulāri, jo ir salīdzinoši īss uzglabāšanas termiņš) transportēšanas izmaksas, kamēr mazo zemnieku kooperatīviem piena savākšanas loks ir salīdzinoši garš (pēc kilometriem), turklāt mazie lauku ceļi ir tādā stāvoklī, ka piena mašīnas bieži jāremontē, bet tas nav un nevar būt arguments, lai mazie piena ražotāji tiktu iznīcināti,” tā M. Feldmane. Savukārt, ja nebūs mazo saimniecību – viensētu –, kas nodrošina Latvijas reģionu – lauku – apdzīvotību, tad varam zaudēt arī drošību, un nav arī skaidrs, kāda saimnieciskā darbība varētu notikt šajās teritorijās –